

СТАТУС АНТРОПОНІМІВ У ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Барсук Тетяна, студ. ПР-42,
Кобякова І.К., к.філол.н., доц.

Необхідним є дослідження концепту власних імен у художньому дискурсі, категоризації онімів у казковому просторі (на матеріалі оповідань Дж. К. Роулінг про хлопчика-чарівника Гаррі Поттера), а також розгляд власних імен у нових текстотвореннях, дослідження неогенних процесів онімів і вплив течії постмодернізму на принципи позначення.

Проблеми ономастики вивчаються на багатому фактичному матеріалі. У художньому тексті слова співвіднесені з реальною та ірреальною дійсністю, корелюють із літературною та розмовною мовою.

Асоціативні зв'язки слова сприяють функціонально-семантичному розумінню імені. Власні імена є релевантними до засобів художньої виразності у казковому просторі. Валідним є дослідження функціонування антропонімів на матеріалі дитячих оповідань письменниці Дж. К. Роулінг про Гаррі Поттера.

У художньому дискурсі ім'я персонажа виконує роль маркера його психологічної, ідеологічної виокремленості, окремої життєвої позиції, певного місця в соціальній обстановці. Якщо той чи інший літературний персонаж відображено у письменника влучно, то в уявленні читача образ героя та його риси будуть пов'язані з іменем героя.

Автор обирає ім'я героя, виходячи із задуму твору, враховуючи потенціал і статус персонажа. Промовляючі імена персонажів грають важливу роль і є сюжетотворюючим атрактором. Вибір назв детермінується типом персонажа-носія. Фонетичні стилістичні засоби сприяють осмисленню образу та запам'ятовуванню.

Наприклад, вчителька польотів на мітлах в школі Гаррі Поттера має прізвище *Hoosh*. В англійській мові слово *hoosh* означає «спиртний напій, самогон», є у нього й інше значення – «хух!», тому загалом таке прізвище в читача викликає асоціацію з чимось ризикованим, забороненим, відчайдушним, а водночас – вправним, активним і рухливим.

Номінації персонажів, зокрема власні імена головних дійових осіб, переважно мають характеризуюче значення, що набувається на фонетичному, морфологічному і лексичному рівнях. Номінації, котрі набувають це значення на морфологічному рівні, зазвичай акцентують

національність персонажа та його зовнішні / внутрішні якості, що також релевантно для складних образів головних персонажів.

Наприклад, зустрічаємо імена, що були утворені за допомогою морфологічних операцій: *Pince* (від *pince-nez* – «пенсне»), прізвище бібліотекарки в магичній школі; імена, що отримані складанням основ: *Wormtail* (від *Worm* – «черв'як» і *tail* – «хвіст»), прізвисько персонажа, що звик плазувати перед сильними світу чарівників і слідувати скрізь за ними; імена, що викликають фонетичні асоціації: *Slytherin* (схоже на *slithering* – «той, що повзе»), прізвище засновника одного з гуртожитків чарівної школи, що вмів розмовляти зі зміями і обрав змію в якості символу гуртожитку.

Власні імена – антропоніми в художньому тексті – є актуалізаторами категорії персонажа, знаками окремих осіб, і це надає єдності всім випадкам застосування цього імені.

Імена створюють центр, який поєднує всі нюанси описання, мовні характеристики, ситуативні рольові позиції по відношенню до інших персонажів, описання дій персонажів, дані про їх переживання та соціальне положення, які створюють образ персонажу. За ім'ям персонажу у читача поступово формується уявлення про його особистість.

Ім'я втілює властивості слова як базисної одиниці мови; в ракурсах номінації та референції воно часто стає глибшим і глобальнішим за слово як одиниці словника, тому останнім часом спостерігається тенденція ототожнення імені з мовою.

Головне при дослідженні антропонімів – це вивчення їх соціальної ролі, яка може бути виражена експліцитно чи імпліцитно: етимологічне значення може бути очевидним чи трансформованим в процесі декількох етапів формування семантичної структури власних імен.

Сам процес номінації власних імен є складним і важливим фактором їх подальшого існування, бо постійно сприяє пізнаванню людиною оточуючого світу. Чим повнішим і точнішим є пізнання, тим детальнішими є називання.